

# מסע אל תוך עצמך

פרק 04

## במה אנחנו עם?



שבת  
מכל הסיבות

OLAMI MENTORSHIP

# מה לומדים היום

במסגרת המסע אל תוך עצמך  
שוחחנו על זהות ועל הברית היהודית,  
דיברנו על חינוך ועל הכרות עמוקה  
ופנימית.

בשיעור שעבר שוחחנו על  
אנטישמיות. השבוע ננסה לקחת צעד  
קדימה ולהבין מיהו ומהו העם היהודי.  
נלמד שלוש גישות מרכזיות ונכיר את  
השליחות הייחודית שלנו כאן בעולם.



# מה הופך את העם היהודי ל'עם'?

# שפה אחת ודברים אחדים

## לְאֹפִי:

לדוגמה, העם הצרפתי מורכב מבני-אדם המתגוררים בצרפת, דוברים צרפתית ומזדהים עם התרבות הצרפתית. מי שסבו היגר מצרפת לאמריקה, והוא מעולם לא ביקר בצרפת, אינו דובר את שפתה ואינו מכיר את תרבותה - לא יוכל להיחשב צרפתי.

## היהודים:

אנשים המתגוררים בארצות שונות, דוברים שפות שונות וחיים על-פי נוהגי תרבות שונים בתכלית זה מזה - נחשבים למרות הכול בני עם אחד.



# משפחה ומשפחה

אכזה:

קבוצה שיצאה כולה מגזע אחד.

## היהודים:

במשך הדורות הצטרפו אל העם היהודי (על-ידי גיור  
כהלכה) בני כל הגזעים והאומות, והם נחשבים יהודים  
לכל דבר.



# דתיים שונות מכל עם...

## רת:

כולם מאוחדים סביב קיום ושמירה על מצוות וערכים משותפים.

## היהודים:

גם מי שאינו דתי ואינו מקיים את מצוות התורה - הוא יהודי.

אפילו מי שהמיר את דתו נחשב 'יהודי מומר', ואין הוא נזקק לשום טקס של גיור כדי לשוב ליהדותו.



# אלא לישראל

מִשֶּׁה רַבֵּנוּ לֹא הִנְחִיל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת אֶלֶּא  
לְיִשְׂרָאֵל. שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג, ד) "מִוְרָשָׁה  
קָהֳלֵת יַעֲקֹב". וְלִכְל הָרוֹצֵה לְהִתְגַּיֵּר מִשָּׂאֵר  
הָאֲמוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר טו, טו) "כָּכֶם כִּגְר".  
אָבֵל מִי שֶׁלֹּא רָצָה אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְקַבֵּל  
תּוֹרָה וּמִצְוֹת.

וְכֵן צִוָּה מִשֶּׁה רַבֵּנוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה לְכַף אֶת כָּל  
בָּאֵי הָעוֹלָם לְקַבֵּל מִצְוֹת שֶׁנִּצְטוּ בְּנֵי נַח.  
(רמב"ם, הלכות מלכים, פרק ח, הלכה י)



# לא חייבים להצטרף

כָּל הַמְקַבֵּל שֶׁבַע מִצְוֹת וְנִזְהָר לַעֲשׂוֹתָן הֵרִי זֶה מִחֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם. וַיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. וְהוּא שֶׁיִּקְבֵּל אוֹתָן וַיַּעֲשֶׂה אוֹתָן מִפְּנֵי שְׂצוּהַ בָּהֶן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹרָה וְהוֹדִיעֵנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁבְּנֵי נֹחַ מִקֶּדֶם נִצְטוּוּ בָּהֶן. אָבֵל אִם עָשָׂאן מִפְּנֵי הַכְּרַע הַדַּעַת אֵין זֶה גֵר תוֹשֵׁב וְאִינוּ מִחֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם וְלֹא מִחֲכָמֵיהֶם (שם, הלכה יא).

**מזכירי עז כה** 

להבנתכם, מה שיטת הרמב"ם?  
במה עם ישראל מיוחד?

**ארחבה...**

בדף ההנחיות מופיע מידע והרחבה אודות  
שבע מצוות בני נח



# בחירה של חובה

רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן  
אפקד עליכם את כל עונתיכם (עמוס, ג, ב).

## האם היהדות ככענית?



כאשר דנים על היותו של העם היהודי 'עם נבחר'  
צצה מאליה השאלה, האם היהדות גזענית?  
לאורך השיעור נוכל לשים לב כי הבחירה בעם  
היהודי היא בחירה של תוספת חובה ואחריות, לא  
בחירה של זכויות יתר. כך לדוגמה בפסוק המופיע  
בשקף זה, עם הייחודיות באה האחריות.  
בנוסף, קיימת אפשרות לכל אדם להצטרף לברית  
ולמשימה היהודית באמצעות גיור כהלכה.



# הלב של העולם

ישראל באומות כלב באיברים (כוזרי ב, לו)



## חושבים על כה



במה מתבטא התפקיד שלנו כ'לב' של העולם?  
מהי האחריות המוטלת עלינו?

## רבי יהודה הלוי

רבי יהודה בן שמואל הלוי היה משורר ופילוסוף בתור הזהב של יהדות ספרד, מגדולי הכותבים היהודים בימי הביניים ובכלל. יצירתו המרכזית היא ספר האמונה המפורסם "ספר ההוכחה והראיה להגנת הדת הבזויה והשפלה" (ספר הכוזרי), וכן קינות כמו "ציון הלא תשאליו" ושירים מפורסמים אחרים.

ריה"ל נולד בסוף המאה ה-11 בעיר טולדו או בטודלה שבצפון ספרד ופעל רבות בספרד. ריה"ל כמה רבות לעלות לארץ ישראל, מתברר כי אכן נסע לארץ אך לא ברור אם אכן הצליח להגיע אליה.

# מה המניע?

תכונת נפשה של כנסת ישראל היא נבדלת בעיקרה מתכונת הנפש של כל עם ולשון. בכל עם ולשון הנקודה הפנימית של חפץ החיים הקבוציים מיוסדת היא על **התוכן הכלכלי** לכל צורותיו, ביסוד הדאגה הפנימית השרויה בקרב האדם לבצר את מעמד חייו הגשמיים... בישראל מונחת **התכונה האלוקית** במעמקי טבע **נשמת האומה** (הרב קוק, אורות התחיה, עמוד ס"ד)



# לישר דרכים במעגלי צדק...

... הדבר המיוחד בחכמת ישראל, חכמת התורה, הוא להשכיל איך כל עבודות העמים כולם בשדי החכמה מתכנסות למקום אחד, לדעת ה' ולישר דרכים במעגלי צדק כלליים, שגורמים להביא שלום בעולם לדגלי האמת היותר רחבה ועמוקה שיש בהם (עולת ראייה, עמוד שפז)

## חובבי יחזק



כיצד בא לידי ביטוי השינוי בין חכמת ישראל לחכמת אומות העולם?

## כראי אהצוי

בדף ההנחיות תוכלו לקרוא יחד הרחבה מרתקת על ההבדל בין שלושת השיטות, הרמב"ם, ריה"ל והראי"ה קוק



# לסיכום...

**הרמב"ם:** היהודי אינו שונה באופן מולד אלא כתוצאה מעיסוקו בתורה. הברית האלוקית עם היהודים מחייבת את כולם לעסוק בתורה ובמצוותיה אך גם בני עמים אחרים יכולים להצטרף למשימה באמצעות גרות על פי ההלכה.

**ריה"ל:** ישנו הבדל בסיסי בין היהודים לבין אומות העולם. היהודים משמשים כ'אליטה משרתת'; אליטה בעלת יתרון שרואה את עצמה כמשרתת את שאר האוכלוסיה ולא כמנצלת אותה.

**הרב קוק:** תפקיד של עם ישראל איננו ליצר קבוצת איכות חדשה או לברוא כח רוחני חדש, אלא לחשוף את האלוקי שקיים בכל שאר המציאות. לפי הרב קוק אכן יש הבדל בין יהודי לגוי אך הבדל זה איננו בתשתית הקיום שלו, אלא בכישרון של היהודי להיות מודע יותר לאלוקי שקיים בכל המציאות ובכל האנשים.





# אבני דרך

**כיצד נוכל לתרגם  
את שלושת הגישות  
שלמדנו לדרך פעולה  
מעשית?**

תודה רבה!



OLAMI MENTORSHIP